

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKTYCZNO -
WYCHOWAWCZY**

SPIS TREŚCI.

- I. Podstawy prawne programu.
 - II. Wstęp.
 - III. Diagnoza problemów.
 - IV. Cele i zadania programu profilaktyki.
 - V. Plan realizacji działań (ogólny).
- Działania skierowane do młodzieży:
- 1. Model informacyjny.
 - 2. Model edukacyjny.
 - 3. Działania zorientowane na właściwy wybór.
 - 4. Kształtowanie dojrzałej postawy wobec życia.
 - 5. Przygotowanie do pełnienia nowych ról społecznych.
 - 6. Działania alternatywne.
- VI. Plan realizacji działań (szczegółowy).
 - 1. Zapobieganie paleniu papierosów przez uczniów.
 - 2. Zapobieganie picciu alkoholu.
 - 3. Zapobieganie uzależnieniu młodzieży od narkotyków.
 - 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.
 - 5. Zapobieganie wagarom.
 - 6. Ochrona młodzieży przed stresem i jego skutkami.
 - 7. Zapobieganie chorobom XXI wieku.
 - 8. Zapobieganie używaniu wulgaryzmów.
- VII. Oczekiwane efekty profilaktyki pierwszorzędowej.
 - VIII. Działania skierowane do rodziców.
 - IX. Działania skierowane do nauczycieli.
 - X. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu profilaktyki.
 - 1. Obowiązki dyrektora szkoły.
 - 2. Obowiązki pedagoga szkolnego.
 - 3. Obowiązki nauczycieli i wychowawców.
 - 4. Obowiązki rodziców.
- XI. Formy współpracy z rodzicami w rozwiązywaniu problemów młodzieży.
 - XII. Procedura interwencyjna.
 - XIII. Instytucje wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych.

XIV. Ewaluacja programu.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Art. 72, Art. 28, ust. 1, Art. 53 ust. 3.
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2017 r. – Prawo Oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59)
3. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002 roku, zmieniające rozporządzenie MENiS z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624), z późn. zm.
4. Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. poz. 1249).
5. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
6. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku, art.1.1,art.2. art.4.1.
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, rozdz. 1. art. 2.1.
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 1.2, art. 3.2, art. 7.1, 7.2, art. 8.1, art. 9.4.
9. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używa tytoniu i wyrobów tytoniowych, art. 3
10. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 1999 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród młodzieży zagrożonej uzależnieniem, Dz. U. z 2003 roku Nr 24, poz. 198.
11. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dn. 29 lipca 2005 r. o (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146)
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591)
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (DzU 2010 nr 228, poz. 1488);
14. Ustawa o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz.U. z 1996 r., poz. 329, z późniejszymi zmianami.)
15. Konstytucja V Liceum Ogólnokształcącego w Zielonej Górze.

II. WSTĘP.

Szkolny program profilaktyki jest programem profilaktyki środowiskowej, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc potrzebną uczniowi do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz towarzyszenie mu w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom, a także umożliwienie mu osiągnięcia satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego życia.

Program profilaktyki w V Liceum Ogólnokształcącym jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły oraz przemian społeczno – ekonomicznych w kraju.

Podstawowym założeniem tego programu jest eliminowanie rozpoznanych czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących.

W działaniach swych koncentrujemy się na:

- **profilaktyce pierwszorzędowej** kierowanej do całej społeczności uczniowskiej, mającej na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi, kierowanej również do nauczycieli i innych pracowników szkoły, a także do rodziców uczniów,
 - **profilaktyce drugorzędowej** kierowanej do uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcjonalności, pomagając im w jego redukcji.
- Tę formę profilaktyki będą realizować specjaliści współpracujący ze szkołą.

Działania profilaktyki pierwszorzędowej będą prowadzone na trzech poziomach:

- **informacyjnym** – są to działania pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji zachowań,
- **edukacji psychologicznej i społecznej** – to działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp. Są bardzo wiarygodne, efektywne i najskuteczniejsze ze wszystkich działań zapobiegających uzależnieniom,
- **działalności alternatywnej** – działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. do bycia zadowolonym, odprężonym, potrzeby zabawy i kontaktu z innymi.

Program profilaktyki jest spójny z programem wychowawczym, harmonizuje również z:

- przedmiotami nauczania,
- godzinami do dyspozycji wychowawcy,
- zajęciami pozalekcyjnymi.

Realizacja programu po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców spoczywa na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny wraz z ekspertami wśród rodziców.

Profilaktyka w V Liceum Ogólnokształcącym ma charakter:

- działań zintegrowanych ze szkolnym zestawem programów nauczania,
- samodzielnych programów profilaktycznych skoncentrowanych wokół specyficznych celów i zadań, niezależnie od realizowanych programów nauczania,

- działań incydentalnych, które są formą odpowiedzi na konkretne zdarzenia zaistniałe w szkole lub środowisku.
- Program profilaktyki podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej i obowiązuje przez okres 3 lat.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW.

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie – w tej fazie życia ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele. (Z. Gaś 1997)

DIAGNOZA PROBLEMÓW – POTRZEBY UCZNIÓW.

PROBLEMY MŁODZIEŻY	POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z PROBLEMÓW
1. Problemy okresu dojrzewania: – biologiczne, np. zmiany w wyglądzie, – społeczne, np. trudności w nawiązywaniu kontaktów, – psychiczne, np. „huśtawka” uczuć, – prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie.	– potrzeba samoakceptacji, – potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby, – potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania, – potrzeba informacji na temat odpowiedzialności karnej dotyczącej nieletnich i młodocianych.
2. Problemy zdrowotne: – niewłaściwe odżywianie, – choroby, np.: bulimia, anoreksja, alergie, otyłość i inne tj. rak piersi i szyjki macicy, – nerwice, choroby psychiczne, – nikotynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania.	– potrzeba dobrych wzorców w rodzinie, szkole i mediach, – potrzeba uświadamiania konieczności leczenia, – potrzeba miłości i akceptacji, – potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem, – potrzeba szczęścia i zadowolenia, – potrzeba zabawy i odpoczynku,

	– potrzeba zachowań asertywnych.
3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych: – nieporozumienia w domu, – kłopoty w szkole, – kwestionowanie wartości dorosłych, – kwestionowanie autorytetów.	– potrzeba autonomii i samodzielności, – potrzeba sukcesu w nauce, – potrzeba czytelnych i klarownych wymagań i oczekiwań rodziców i nauczycieli, – potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole i mediach.
4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu: – skłonność do przeżywania stanów lękowych, – niska odporność na stresy, – problemy adaptacyjne w nowym środowisku.	– potrzeba satysfakcji, miłości oraz radości w życiu, – potrzeba radzenia sobie w trudnych sytuacjach, – potrzeba akceptacji.
5. Problemy natury psychicznej: – brak umiejętności nawiązywania kontaktów, – mankamenty komunikowania się, – trudności w kontaktach z rówieśnikami, – różne formy agresji.	– potrzeba kontaktu z rówieśnikami, – potrzeba akceptacji w grupie rówieśniczej, – potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości, – potrzeba umiejętności wyrażania swoich uczuć.
6. Problemy tkwiące w środowisku: – adaptacyjno – integracyjne w nowym środowisku szkolnym, – problemy w nauce, – niedostatek ekonomiczny,	– potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji, – potrzeba sukcesów w nauce, – potrzeba bezpieczeństwa, – potrzeba satysfakcji i zadowolenia z życia.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI.

Meta – cel:

Promowanie zdrowego stylu życia, ochrona uczniów przed zagrożeniami.

Tworzenie szkoły przyjaznej uczniom, nauczycielom i rodzicom.

Cele główne programu:

1. Wychowanie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia;
2. Wspieranie rodziców w procesie wychowania;

3. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej;
4. Ochrona młodzieży przed zdrowotnymi i społecznymi skutkami nikotynizmu;
5. Pokazanie uczniom perspektywy zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez używania alkoholu;
6. Zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem młodzieży od narkotyków;
7. Rozwijanie tolerancji na odmienność innych;
8. Przeciwdziałanie kradzieżom na terenie szkoły i poza szkołą;
9. Ochrona uczniów przed skutkami wagarów;
10. Zwiększenie umiejętności młodzieży w radzeniu sobie ze stresem;
11. Dbłość o czystość i piękno języka polskiego.

Cele szczegółowe programu:

1. Przekazywanie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy;
2. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy, komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów;
3. Kształcenie umiejętności intrapersonalnych, a w szczególności samoświadomości, samooceny i samodyscypliny;
4. Kształtowanie świadomych wzorców konsumpcyjnych;
5. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, obejmujących m. in. zdolność do wybierania pozytywnych a nie negatywnych stylów życia;
6. Rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy (rodzina, klasa, lokalna społeczność, ogół społeczeństwa);
7. Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności obejmującej m. in. styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości itd.;
8. Wpływanie na rozwój środowiska rodzinnego i szkolnego, które podnosiłoby jakość życia wszystkich jego członków;
9. Umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań;
10. Budowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów palących papierosy;
11. Uświadomienie młodzieży szkodliwości palenia tytoniu oraz narażania osób niepalących na tzw. palenie bierne, równie niebezpieczne jak palenie czynne;
12. Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy;
13. Dostarczenie rodzicom wskazówek pomocnych w zapobieganiu picciu alkoholu przez ich dzieci, zainicjowanie działalności profilaktycznych, które każdy rodzic może podjąć we własnym domu;
14. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat uszkodzeń zdrowia psychicznego i fizycznego spowodowanych brakiem narkotyków;
15. Zwiększenie oddziaływań w zakresie poszerzania wiedzy nauczycieli i rodziców, dotyczącej problematyki związanej z używaniem narkotyków i innych środków odurzających;
16. Kształtowanie u uczniów postawy mądrej akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi;

17. Dostarczanie nauczycielom i wychowawcom metod, narzędzi i procedur oraz wykształcenie umiejętności pozwalających na samodzielne przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży;
18. Kształtowanie postaw szacunku do mienia własnego, cudzego i społecznego;
19. Dostarczenie uczniom informacji o konsekwencjach moralnych i odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia;
20. Zapobieganie obniżonej frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych;
21. Zapobieganie niepowodzeniom uczniów w nauce i organizowanie pomocy wyrównawczej;
22. Stworzenie uczniom poczucia bezpieczeństwa w szkole, zapobiegającego powstawaniu u uczniów postaw lękowych, które są główną przyczyną wagarów;
23. Kształtowanie prawidłowego stosunku młodzieży do wartości i norm związanych z miłością;
24. Ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną;
25. Kształtowanie umiejętności zapobiegania negatywnym skutkom stresu i redukowania napięcia emocjonalnego;
26. Zachęcanie młodzieży do stosowania w mowie i piśmie pięknej polszczyzny;
27. Dostarczanie uczniom przykładów pięknej mowy z literatury, filmu, telewizji, prasy i życia szkolnego.

ZADANIA PROGRAMU UKIERUNKOWANE SĄ NA:

1. Promowanie rozwoju jednostek w kierunku realizowania ich potencjalnych możliwości – tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi;
2. Promowanie zdrowego stylu życia;
3. Przeciwdziałanie destrukcyjnym czynnikom takim jak: ryzyko utraty zdrowia i bezpieczeństwa, stresy rodzinne i szkolne, przemoc, izolacja społeczna, nikotynizm, alkoholizm, narkomania, przestępczość, prowadzenie niezdrowego stylu życia, trudności finansowe, niewłaściwe warunki mieszkaniowe itp.;
4. Włączenie młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie swojego życia domowego i szkolnego (z uwzględnieniem problematyki wolności od środków odurzających);
5. Umożliwienie młodzieży kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności, czemu winno towarzyszyć przekonanie młodzieży, że nie jest ona odpowiedzialna za problemy, jakie przeżywają inni ludzie, ale jest zobowiązana do pomagania im.

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby wyposażyć młodego człowieka w:

1. Informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z problemów osobistych, jak i interakcji rówieśniczych;
2. Wiedzę o specyfice i chemicznej naturze poszczególnych środków odurzających i ich interakcjach;
3. Wiedzę o istocie wpływów środków odurzających na fizjologię układów: krążenia, oddechowego, nerwowego i rozrodczego;
4. Wiedzę o wpływie środków odurzających na sprawność koordynacji psychoruchowej, co jest szczególnie ważne przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz uprawianiu sportu;
5. Informacje o społecznych kosztach uzależnień;
6. Informacje prawne dotyczące odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia;
7. Wiedzę o istocie działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka (zwłaszcza dzieci i młodzieży).

W zakresie wartości młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się jej poziom odpowiedzialności. Młodzież powinna:

1. Umieć praktycznie zastosować zdobytą wiedzę i przewidywać skutki własnego działania;
2. Umieć budować koncepcję swojego życia i realizować wcześniej określone cele w oparciu o uczciwość i rzetelną pracę;
3. Umieć radzić sobie ze stresem, mieć zdrowy dystans do przeciwności losu oraz umieć odróżniać drobne niepowodzenia od prawdziwych problemów;
4. Rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju.

V. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ (OGÓLNY).

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO MŁODZIEŻY:

1. MODEL INFORMACYJNY.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami.	– Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych z Konstytucją szkoły, SSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki, – Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków uczniów, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy Regulaminu Pomocy Materialnej dla uczniów.
2. Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	– Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy środków uzależniających, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy psychicznych, ekonomicznych i społecznych skutków uzależnień, – Organizowanie spotkań z osobami zajmującymi się zawodowo profilaktyką, – Spotkania z pracownikami PPP, Policji, itp., w razie potrzeb – Programy profilaktyczne dotyczące uzależnień.
3. Propagowanie zdrowego stylu życia.	– Godziny wychowawcze, lekcje biologii, lekcje wychowania do życia w rodzinie, których tematyka dotyczy okresu dojrzewania, – Spotkania z lekarzami i pielęgniarką szkolną, – Spotkania z rodzicami – ekspertami w tej dziedzinie, – Dyskusje po obejrzeniu filmów na godzinach wychowawczych, – Spotkania z pracownikami SANEPID-u na temat HIV-AIDS, – Program „Różowa wstążeczka” – profilaktyka raka piersi, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy zasad właściwego odżywiania (anoreksja, bulimia),

	– Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy higieny pracy umysłowej, – Godziny wychowawcze na temat uczenia się, – Spotkania z pracownikami PPP, – Godziny w bibliotece szkolnej na temat literatury wskazującej techniki uczenia się.
4.Diagnozowanie potrzeb bytowych.	– Godziny wychowawcze na temat pomocy materialnej, – Działalność Szkolnej Komisji ds. Pomocy Materialnej, – Indywidualne rozmowy z uczniami mające na celu rozpoznawanie sytuacji materialnej uczniów.
5. Diagnoza zachowań – rozpoznawanie sytuacji ryzykownych.	– Nauczyciele i wychowawca prowadzą obserwacje uczniów, – Wychowawcy i pedagog rozpoznają sytuację rodzinną młodzieży, – Pedagog prowadzi rozmowy z uczniami i wychowawcami.

2. MODEL EDUKACYJNY.

Działania zorientowane na osobę i wspieranie jej rozwoju.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie i wzmacnianie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości.	– Obozy integracyjno – adaptacyjne dla uczniów klas I, – Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy szkolne i klasowe (dyskoteki, biwaki, wycieczki, Andrzejki, wigilie klasowe itp.), – Ankiety adaptacyjne dla uczniów klas I przeprowadzone przez wychowawców, których wyniki pozwolą na bliższe poznanie uczniów i ich zainteresowań.
2.Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym.	– Pomoc koleżeńska w nauce, – Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię z PPP, – Godziny wychowawcze dotyczące asertywności i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, – Indywidualne rozmowy pedagoga z uczniami, mające na celu rozładowanie napięcia emocjonalnego, powstałego na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów z rodzicami lub rówieśnikami, – Program radzenia sobie ze stresem dla maturzystów pt. „Stres pod kontrolą”.
3.Kształtowanie umiejętności pracy w grupie.	Zajęcia z zakresu: – poszanowania odmienności, – komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, – Program „Jak żyć z ludźmi”.
4. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej.	– Godziny wychowawcze, lekcje biologii i chemii, których tematyka dotyczy uzależnień,, – Opracowanie z udziałem całej społeczności szkolnej zasad i reguł dotyczących zakazu spożywania

	alkoholu na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę oraz konsekwencji wynikających z ich nie przestrzegania, – Program „Jak żyć z ludźmi”. – Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej, – Gazetki ścienne, – Ulotki, – Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne, – Wywiadówki profilaktyczne dla rodziców.
--	--

3. DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA WŁAŚCIWY WYBÓR.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie asertywnych postaw.	– Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka asertywności, – Realizacja na godzinach wychowawczych tematów dotyczących systemu wartości i kształtowania charakteru.
2. Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji.	– Program „Jak żyć z ludźmi”, – Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy komunikacji werbalnej i pozawerbalnej.
3. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie.	– Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka dotycząca samooceny i poczucia własnej wartości, – Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.) poprzez pochwały i nagrody, – Wdrażanie uczniów do systematycznej pracy nad sobą i samowychowania.
4. Profilaktyka chorób XXI wieku.	– Spotkania z lekarzami różnych specjalności, – Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na godzinach wychowawczych, lekcjach biologii, wychowania fizycznego, – Gazetki ścienne i ulotki, – Udział w ogólnopolskich akcjach prozdrowotnych.

4. KSZTAŁTOWANIE DOJRZALEJ POSTAWY WOBEC ŻYCIA.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych za podejmowane decyzje i zachowania.	– Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy właściwych wyborów, – Działalność uczniów w organizacjach uczniowskich, – Godziny wychowawcze i lekcje religii, których tematyka dotyczy hierarchii wartości i ideałów, – Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych i literaturze, filmie, sztuce teatralnej itp.
2. Kształtowanie właściwych postaw wobec	– Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy zdrowotnych i społecznych skutków uzależnień,

uzależnień.	– Filmy i spektakle teatralne, których tematyka dotyczy uzależnień i dyskusje na godzinach wychowawczych.
3. Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu.	– Spotkania z psychologiem z PPP z doradcami zawodowymi z Mobilnego Centrum Informacji Zawodowej, – Udział młodzieży w akcjach „Dni otwarte”, – Udostępnianie uczniom materiałów informacyjnych przysyłanych przez wyższe uczelnie, – Udział młodzieży z klas maturalnych w próbnym egzaminie maturalnym, – Spotkania uczniów klas maturalnych z przedstawicielami wyższych uczelni.

5. PRZYGOTOWANIE DO PEŁNIENIA NOWYCH RÓL SPOŁECZNYCH.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Przygotowanie do zdawania egzaminu maturalnego.	Przekazanie uczniom klas maturalnych informacji dotyczących egzaminu maturalnego, – Wypełnianie deklaracji maturalnych, – Spotkania z absolwentami, studentami, – Udział młodzieży w Dniach Otwartych organizowanych przez wyższe uczelnie, – Współpraca z PPP (w miarę potrzeb) w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze studiów, – Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie wyższym w szkolnej mediatece, – Udział w próbnej maturze.
2. Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminem dojrzałości.	– Program radzenia sobie ze stresem dla maturzystów pt. „Stres pod kontrolą”.
3. Kształtowanie postaw odpowiedzialności za innych i społecznej użyteczności.	– Pomoc koleżeńska w nauce, – Działalność społeczna na rzecz szkoły i środowiska lokalnego, – Propagowanie i praca młodzieży w wolontariacie.

6. DZIAŁANIA ALTERNATYWNE.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Praca w organizacjach działających w szkole.	– Działalność Samorządu Uczniowskiego, – Działalność w PCK, – Działalność w SIM.
2. Zajęcia sportowe.	– Udział młodzieży w dodatkowych zajęciach sportowych.
3. Zajęcia pozalekcyjne.	– Koła przedmiotowe, – Koła zainteresowań,

4. Organizacja imprez masowych.	– Wycieczki klasowe, – Noce filmowe w szkole, – Wyjścia na spektakle filmowe, – Wyjazdy do teatru, opery, filharmonii, – Dyskoteki szkolne.
5. Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów sportowych.	– Udział uczniów w konkursach wiedzy, – Udział w olimpiadach przedmiotowych, – Udział młodzieży w zawodach sportowych.

VI. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH (SZCZEGÓŁOWY).

1. Zapobieganie paleniu papierosów przez uczniów.

Zadania	Formy realizacji (metody)	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności uczniów za zdrowie swoje i innych.	Wdrażanie programu "Profilaktyka w szkole" poprzez spotkania i dyskusje na godzinach wychowawczych dotyczące nikotynizmu, jego szkodliwości i zagrożeniach wynikających z palenia papierosów, wyświetlanie filmu edukacyjnego o szkodliwości palenia papierosów pt. „Stalowe gardła”.	Cały okres realizacji programu	Wychowawcy klas, n-l biologii	Wszyscy nauczyciele	Obserwacje
2. Uświadomienie uczniom wpływu na ich zachowania reklamy jawnej i ukrytej.	Spotkania na godzinach wychowawczych, wskazanie na problem reklamy ukrytej i jawnej	jw.	jw.	jw.	Obserwacje
3. Kształtowanie odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych osób (z uwzględnieniem najbliższej rodziny) - dbałość o harmonijny rozwój psychofizyczny.	- Podejmowanie działań eliminujących palenie papierosów (przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w szkole) - Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne np. " Dzień bez papierosa”,	jw.	Wychowawcy, dyrektor, Samorząd Uczniowski	Rodzice, pielęgniarka szkolna, wszyscy pracownicy szkoły	Rozmowa z uczniami, ankiety, obserwacje, dziennik zajęć lekcyjnych
4. Propagowanie stylu życia bez papierosa.	- Propaganda wizualna, - Gazetki szkolne, - Ulotki.	jw.	Wychowawcy, pedagog szkolny	Wszyscy nauczyciele	Pogadanki i obserwacje

2. Zapobieganie picia alkoholu.

Zadania	Formy realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Termin realizacji	Ewaluacja i monitoring
1. Zapoznanie uczniów z treścią Uchwały Sejmiku RP z dnia 18 lutego 2000r. „POLSKA DEKLARACJA W SPRAWIE MŁODZIEŻY I ALKOHOLU”.	– Odczytanie na godzinach wychowawczych i dyskusja.	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Październik	Zapisy w dzienniku lekcyjnym
2. Ustalenie norm dotyczących zakazu spożywania alkoholu na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę.	– Opracowanie z udziałem całej społeczności szkolnej zasad i reguł oraz konsekwencji wynikających z ich nie przestrzegania.	Pedagog, wychowawcy klas	Nauczyciele, uczniowie	Wrzesień (przed wyjazdami na wycieczki, obozy)	Podpisany regulamin
3. Propagowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie wśród młodzieży modelu życia i spędzania wolnego czasu bez alkoholu.	– Propozycja zajęć pozalekcyjnych, sportowych, kół zainteresowań oraz innych form zabawy, – Konkursy plastyczne.	Dyrektor	Nauczyciele	Cały rok szkolny	Dzienniki zajęć, tablice informacyjne
4. Edukacja rodziców w zakresie środków uzależniających, czynników warunkujących powstawanie nałogów.	– Spotkania z rodzicami, – Wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc.	Dyrektor	Pedagog, wychowawcy klas	Cały rok szkolny	Dzienniki lekcyjne, broszury, poradniki

5. Pomoc młodzieży, która nadużywa alkoholu. Nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w profilaktyce.	– Wskazanie miejsc w których można uzyskać profesjonalną pomoc np. „POMARAŃCZOWA LINIA” 0 –0801 14 00 68 ,	Pedagog szkolny	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Centrum Medyczne Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej w W-wie	Wrzesień W miarę potrzeb	Tablica informacyjna, poradniki, broszury
6. Promocja postaw i wartości służących powściągliwości i zdrowiu.	– Uwzględnianie w tematyce lekcji religii zasad profilaktyki, sensu życia, celów życiowych , – Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych w literaturze.	Katecheci n-l jęz. polskiego	Młodzież	Cały rok	Gazetki, rekolekcje
7. Realizacja prozdrowotnego programu wychowawczego, w ramach którego mieści się problematyka alkoholowa. Uczenie umiejętności radzenia z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy.	– Godziny wychowawcze, – Filmy o uzależnieniach, – Warsztaty i treningi uczenia konstruktywnego odmawiania, – Budowanie właściwego wizerunku własnej osoby, – Rozwijanie umiejętności bycia asertywnym i komunikowania się z innymi – konkursy, – Spotkania z pielęgniarką, z lekarzami, z pedagogiem, – Pogadanki i dyskusja na lekcjach biologii, chemii.	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Cały rok	Zapisy w dzienniku
8. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup rówieśniczych.	– Propagowanie i praca młodzieży w szkolnym wolontariacie, w SU, PCK, – Grupy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej.	Wychowawcy klas	Nauczyciele	Cały rok	Protokoły, sprawozdania

3. Zapobieganie uzależnieniu młodzieży od narkotyków.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizator	Ewaluacja
1.Diagnozowanie skali zjawiska zagrożenia uzależnieniami wśród uczniów.	– Anonimowa ankieta przeprowadzona wśród uczniów, – Podsumowanie wyników ankiet na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.	Wrzesień	Pedagog		Obserwacje, ankiety, wywiady

			Wicedyrektor	Zespół nauczycieli	
2.Dostarczenie uczniom wiedzy na temat konsekwencji brania narkotyków.	– Gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów i nowoczesnych środków dydaktycznych na temat profilaktyki uzależnień: *ulotki na temat negatywnych skutków zażywania narkotyków, *gazetki ściennie z wykorzystaniem plakatów. – Tematyka dotycząca narkomanii realizowana na godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy oraz lekcjach biologii, – Propagandy wizualne dotyczące przeciwdziałania narkomanii: • happeningi, • dyskusje, • projekcje filmów z wykorzystaniem edukacyjnych kaset video: „Alkohol i narkotyki. Pomyśl zanim będzie za późno”, „Epitafium dla narkomana” „Jak leki i narkotyki wpływają na nasz organizm”,	Cały rok Według planu pracy wychowawcy klasy Cały rok	Pedagog Wychowawcy klas Pedagog	Bibliotekarz , wychowawcy klas Nauczyciel biologii i inni nauczyciele Wicedyrektor Wychowawcy klas	Zapis w sprawozdaniu pracy pedagoga Zapis w dzienniku lekcji Zapis w dzienniku lekcji
3. Wsparcie (konsultacje) ze strony specjalistów.	– Korzystanie z doświadczeń specjalistów poprzez: *kierowanie do specjalistycznych placówek zajmujących się profilaktyką i terapią, *pozyskiwanie współpracowników z Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej, *indywidualne konsultacje uczniów z pedagogiem szkolnym.	Według potrzeb Regularnie	Pedagog	Wicedyrektor w porozumieniu z Radą Rodziców	Sprawozdanie z pracy pedagoga szkolnego
4. Upowszechnienie wśród uczniów znajomości zachowań asertywnych.	– Uczenie umiejętności odpierania nacisków zewnętrznych skłaniających do zażywania narkotyków – w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy klasy.	Cały rok	Pedagog	Wychowawcy klas i pozostali nauczyciele	Zapis w dzienniku lekcji

5. Utrudnienie uczniom dostępu do środków psychoaktywnych.	– Zabezpieczenie szkoły przed wnoszeniem i handlem narkotykami na jej terenie.	Na bieżąco	Dyrektor szkoły	Nauczyciele dyżurni	
6. Dbłość o rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli dotyczących problematyki związanej z zażywaniem narkotyków.	– Zorganizowanie form doskonalenia zawodowego na temat zagrożeń uzależnieniami i ich profilaktyki: *konferencje, *szkolenia.	Według planu pracy szkoły	Dyrektor szkoły	Pedagog	Zapis w księdze protokołów
7. Pedagogizacja rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień.	– Uwrażliwienie rodziców na postawy i zachowanie dzieci, – Dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji poprzez: *ulotki, *pogadanki,	Cały rok Cały rok	Pedagog Pedagog	Wychowawcy klas Wychowawcy klas, specjaliści	Ankieta

4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i agresji.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizator	Ewaluacja
1. Przeszkolenie Rady Pedagogicznej.	Trening zastępowania agresji (ART.) – warsztaty.	Według potrzeb	Dyrektor, pedagog szkolny	Specjaliści prowadzący trening, wszyscy nauczyciele	
2. Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności.	Rozmowy na godzinach wychowawczych dotyczące dysfunkcji emocjonalnej.	Cały okres realizacji programu	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	Dziennik lekcyjny
3. Rozbudzanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.	Zajęcia dydaktyczne (godz. wychowawcza) poszerzające świadomość, uczące współzycia w grupie.	jw.	Wychowawcy klas	Wszyscy nauczyciele	Obserwacje
4. Uświadomienie uczniom skutków prawnych związanych z występowaniem agresji	Spotkanie uczniów z przedstawicielem policji.	Wg. potrzeb	Pedagog szkolny, wychowawcy	Wszyscy nauczyciele	Lista obecności
5. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły.	Przestrzeganie procedur dotyczących zasad współzycia.	Cały okres realizacji programu	Dyrektor, Samorząd Uczniowski	Wychowawcy, pedagog szkolny	Dokumentacja szkoły

6. Stworzenie atmosfery życzliwości, zrozumienia i szacunku dla drugiego człowieka.	Przestrzeganie zasad współżycia opartego na godności i poszanowaniu wzajemnych praw.	jw.	Wszyscy pracownicy	Wszyscy pracownicy	Obserwacja
---	--	-----	--------------------	--------------------	------------

5. Zapobieganie wagarom.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Przeprowadzenie wywiadu pedagogicznego na temat opuszczania godzin lekcyjnych.	- Przeprowadzenie pogadanki na temat niebezpieczeństw i skutków związanych z wagarowaniem, - Indywidualne rozmowy z uczniami często opuszczającymi zajęcia, - Indywidualne rozmowy z rodzicami tychże uczniów.	Rok szkolny	Wychowawca klasy Wychowawca klasy Wychowawca klasy	Pedagog szkolny	Dziennik lekcyjny, ankiety
2. Organizowanie pomocy uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału nauczania.	Umożliwienie uczniom nie radzącym sobie z opanowaniem materiału zaliczenia go w późniejszym, umówionym terminie.	Rok szkolny, w miarę potrzeb	Wychowawca i Nauczyciele uczący danego przedmiotu	Pedagog szkolny Wychowawca	Dziennik lekcyjny
3. Konsekwentne rozliczanie uczniów z nieobecności na zajęciach lekcyjnych	- Bieżące reagowanie na nieobecność uczniów, - Rozmowy z rodzicami.		Rok szkolny	Wychowawca Wychowawca	Dziennik lekcyjny

6. Ochrona młodzieży przed stresem i jego skutkami.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizatorzy	Ewaluacja
1. Przeprowadzenie pogadań na temat istoty stresu.	- Przeprowadzenie ankiet dotyczących przyczyn stresu, - Przeprowadzenie lekcji wychowawczych na temat stresu (opracowanie scenariuszy lekcji na temat metod radzenia sobie ze stresem).	Rok szkolny	Zespół ds. programu profilaktyki i pedagog szkolny Wychowawca	Pedagog szkolny	Ankiety
2. Program „Stres pod kontrolą”.	Realizacja programu edukacyjno – profilaktycznego dla	Według	Pedagog	Wychowaw	Dokumenta

	maturzystów.	harmonogramu SANEPID		cykl klas maturalnych	cja pedagoga
3. Monitorowanie szczególnie stresogennych sytuacji w życiu szkolnym przez nauczycieli i wypracowanie metod ich eliminowania.	– Przeprowadzenie ćwiczeń antystresowych dostosowanych do mogących zaistnieć problemów – w środowisku szkolnym, rodzinnym.	W miarę potrzeb	Wychowawca	Nauczyciele uczący	

7. Zapobieganie chorobom XXI wieku.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Współrealizator	Ewaluacja
1. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z kontaktów seksualnych.	– Opracowanie i realizacja tematyki godzin do dyspozycji wychowawcy klasy dotyczących AIDS oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową, – Uruchomienie propagandy wizualnej w związku z obchodami Światowego Dnia Walki z AIDS: *ulotki, *gazetka ścienna „AIDS: wszystki, co powinienesz wiedzieć”, *film pt. „Strzeż się nieznajomych” – dyskusja – Udział młodzieży w programie profilaktyczno - edukacyjnym: ”Zapobiegać HIV i AIDS”,	Według planu pracy wychowawcy klasy Grudzień Według planu pracy wychowawcy klasy Według harmonogramu	Wychowawca klasy Pedagog Pedagog	Nauczyciel przygotowania do życia w rodzinie, pielęgniarka, wychowawcy klas Wszyscy nauczyciele Wychowawcy klas p. Ozimkiewicz z SANEPID	Zapis w dzienniku lekcji Zapis w kronice szkolnej Zapis w dzienniku lekcji Zapis w dzienniku lekcji

	– Diagnozowanie skali wiedzy uczniów na temat HIV i AIDS.	Według harmonogramu	Wicedyrektor	-u Zespół nauczycieli	Ankieta
2. Zapoznanie uczniów z naturalnymi metodami planowania rodziny i antykoncepcją. Program profilaktyczny „Różowa wstążeczka”.	– Dbanie o swoje zdrowie: „Badanie piersi”.	Według harmonogramu		Wychowawcy klas	Zapis w dzienniku lekcji

8. Zapobieganie używaniu wulgaryzmów.

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Osoby realizujące, instytucje wspomagające	Ewaluacja i monitoring
1.Kształtowanie praktycznych umiejętności komunikacyjnych, uwalniania ocen i sądów spod wpływu emocji i umiejętności opanowania emocji.	Lekcje wychowawcze		Pedagog szkolny	Pedagog szkolny, wychowawcy klas	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
2. Kształtowanie postaw akceptacji dla innych kultur bez umniejszania wartości własnej kultury.	Lekcje wychowawcze			Wychowawcy klas	Zapisy w dziennikach lekcyjnych
3. Kształtowanie poprzez literaturę piękną wrażliwości uczuciowej i umiejętności kontaktowania się z drugim człowiekiem.	Lekcje języka polskiego			Nauczyciele języka polskiego	
4. Kształtowanie postaw moralnych i myślenia wartościującego poprzez analizę postaw życiowych bohaterów literackich.	Lekcje języka polskiego			Nauczyciele języka polskiego	

5. Stworzenie młodzieży okazji do publicznego wypowiedzenia się. Zachęcanie ich do udziału w dyskusji, do otwartego wypowiedzenia swoich poglądów, ale jednocześnie uczenie umiejętności słuchania innych oraz poszanowania ich poglądów.	Wszystkie przedmioty, imprezy szkolne			Wszyscy nauczyciele	
6. Uczenie młodzieży dobrych manier.	Lekcje wychowawcze			Wychowawcy klas	
7. Zwiększanie zdolności utrzymywania pozytywnych kontaktów interpersonalnych uczniów – uczniów, uczniów – nauczycieli, uczniów – rodziców.	Lekcje wychowawcze			Wychowawcy klas	
8. Zwracanie uwagi w codziennych relacjach na poszanowanie ucznia przez nauczyciela (uczeń szanowany przez nauczyciela będzie szanował siebie i innych).	Wszystkie przedmioty			Wszyscy nauczyciele	
9. Rozwijanie kompetencji wychowawczych.	Program aktywacji profesjonalnej nauczycieli - wychowawców		Dyrektor szkoły	Centrum metodyczne Pomocy Psychologicznej - Pedagogicznej	

VII. OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ.

1. Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- Problemach uzależnień i ich skutkach,
- Związkach między odurzeniem a innymi chorobami, np. AIDS,
- Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu,
- Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport),
- Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających,
- Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych,
- Placówkach i formach pomocy dla młodzieży uzależnionej,

- Możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego,
- Aktach prawnych regulujących życie szkoły.

2. Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczeń:

- Posiada ukształtowane zasady moralne i rozróżnia zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swym życiu,
- Przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających,
- Zmienił postawę wobec odurzających się rówieśników,
- Rozumie istotę presji rówieśników i potrafi się jej przeciwstawić,
- Nawiązuje przyjaźń z rówieśnikami zachowującymi wolność od środków odurzających,
- Ma poczucie własnej wartości i wie jak pracować nad jej podnoszeniem,
- Posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności,
- Zna zasady dobrej komunikacji,
- Potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje,
- Rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić,
- Zna sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągnięcia kompromisu,
- Rozumie istotę zachowań asertywnych.

3. Aktywność alternatywna uczniów. Uczeń:

- Włącza się do realizacji programów profilaktycznych,
- Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej,
- Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających,
- Pełni funkcje społeczne w szkole,
- Podejmuje działania o charakterze wolontarystycznym.

4. Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym. Uczeń:

- Osiąga pozytywne wyniki w nauce,
- Podejmuje wartościowe działania edukacyjne, np.: konkursy, olimpiady, turnieje, konkursy,
- Uczestniczy w zajęciach sportowych lub innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych,
- Nie opuszcza zajęć szkolnych,
- Pomaga słabszym uczniom w nauce,
- Przestrzega postanowień statutu

VIII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Informowanie rodziców o pracach szkoły.	– Zapoznanie rodziców ze Regulaminem Szkoły (w tym SSO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym, – Organizacja Dni Otwartych Szkoły.
2. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	– Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich, – Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą, – Indywidualne spotkania rodziców z pedagogiem, – Pisma informujące o obniżonej frekwencji, – Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły.
3. Współpraca z rodzicami.	– Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych, – Systematyczna współpraca z Radą Rodziców.
4. Pedagogizacja rodziców.	– Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką, – Spotkania z pedagogami.

IX. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI.

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Propagowanie kursów i szkoleń.	– Informowanie nauczycieli o kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych poza szkołą.
2. Organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego.	– Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Rady Pedagogicznej na terenie szkoły.
3. Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień.	– Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień.

X. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU PROFILAKTYKI.

1. OBOWIĄZKI DYREKTORA:

- Zakłada, że w jego szkole profilaktyka musi być spójna z funkcją wychowania,
- Posiada wiedzę w zakresie profilaktyki,
- Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole,
- Premiuje doskonalących się nauczycieli,
- Zachęca młodzież do udziału w działaniach profilaktycznych,
- Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktycznego,
- Wspiera finansowo i realizuje działania profilaktyczne w swojej szkole,
- Koordynuje i monitoruje przebieg realizacji planu profilaktyczno – wychowawczego szkoły.

2. OBOWIĄZKI PEDAGOGA SZKOLNEGO:

- Diagnozuje problemy wychowawcze szkoły,
- Wspiera wychowawców i pozostałych pracowników szkoły w realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych,
- Propaguje treści i programy profilaktyczne,
- Pełni indywidualną opiekę pedagogiczną nad uczniami potrzebującymi takiej opieki,
- Wspiera dyrektora szkoły w organizowaniu działań profilaktycznych,
- Bierze udział w wewnątrzszkolnym doskonaleniu (szkoleniowe posiedzenia Rady Pedagogicznej),
- Odpowiada za pedagogizację rodziców,
- Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów i pracuje w komisji ds. Pomocy Materialnej,
- Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki,
- W miarę potrzeb współpracuje z instytucjami takimi jak: PPP, Komenda Powiatowa Policji, SANEPiD, MOPS, Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. OBOWIĄZKI NAUCZYCIELI I WYCHOWAWCÓW:

- Promują zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu,
- Utrzymują osobowe relacje z uczniami poprzez indywidualne rozmowy i konsultacje,
- Współpracują z pedagogiem szkolnym,
- Konstruktywnie współpracują z gronem pedagogicznym oraz z pozostałymi pracownikami szkoły,
- Doskonają się osobowościowo,
- Dostrzegają indywidualność ucznia, indywidualizują oddziaływania,
- Mają pozytywne relacje z rodzicami, potrafią pozyskać rodziców do współpracy,

- Realizują program wychowawczy i program profilaktyczny,
- Doskonala się zawodowo.

4. OBOWIĄZKI RODZICÓW:

- Mają dobry kontakt ze szkołą i szeroko rozumianym środowiskiem dziecka,
- Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze,
- Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im,
- Stanowią wzór osobowy dla dziecka,
- Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.

XI. FORMY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW MŁODZIEŻY.

Szkoła współpracuje z rodzicami w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych.

1. Zbiorowe formy współpracy:

- Spotkania, tzw. wywiadówki (dotyczą przekazania informacji o osiągnięciach uczniów w nauce i zachowaniu,
- Spotkania poświęcone pedagogizacji rodziców (dotyczące problemów wychowania i profilaktyki),
- Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły.

2. Indywidualne formy współpracy (stanowią uzupełnienie i wzbogacają kontakty zbiorowe):

- Konsultacje rodziców z wychowawcą, nauczycielem przedmiotu, pedagogiem, dyrektorem,
- Korespondencje (za pomocą listów i pism informujących),
- Rozmowy telefoniczne.

XII. PROCEDURA INTRWENCYJNA.

W przypadku:

1. Znalezienia narkotyku (pod ławką, w toalecie, szatni, na boisku):

- Poinformować dyrektora szkoły, wicedyrektora lub (gdy poprzedni są nieobecni) pedagoga,
- Zabezpieczyć narkotyk,
- Dyrektor, wicedyrektor lub pedagog wzywa Policję (telefonicznie), w celu zabezpieczenia środka i spisania protokołu.

2. Zauważenia u ucznia środka odurzającego:

- Jeśli uczeń ma mniej niż 18 lat – natychmiast wezwać rodziców,
- Poinformować dyrektora, wicedyrektora lub gdy poprzedni są nieobecni, pedagoga oraz wychowawcę,
- Zabezpieczyć środek przy świadkach (nie wolno przeszukiwać teczek i rzeczy osobistych ucznia),
- Poinformować rzeczowo rodziców o zaistniałej sytuacji, zlecić wykonanie badań i przedstawienia ich wyników w szkole,
- Wezwać (jeśli to wskazane i możliwe) specjalistę z poradni lub punktu konsultacyjnego lub wskazać rodzicom adresy najbliższych placówek pomagających uczniom,
- W porozumieniu z dyrektorem wezwać Policję, aby zabezpieczyć narkotyki.

3. Stwierdzenia u ucznia objawów odurzenia:

- Nie pozostawiać go samego,
- Poinformować wychowawcę, pedagoga, dyrektora,
- Natychmiast wezwać rodziców (opiekunów ucznia), zmobilizować ich do wykonania badań i przedstawienia ich wyników w szkole oraz podjęcia działań w kierunku pomocy dziecku,
- W przypadku zagrożenia zdrowia i życia zapewnić opiekę pielęgniarki szkolnej lub wezwać pogotowie ratunkowe (tel. 999).

4. Stwierdzenia u ucznia utraty przytomności lub zapaści po środkach odurzających:

- Wezwać pielęgniarkę, pedagoga (przez osoby trzecie),
- Wezwać pogotowie (tel. 999) przez osoby trzecie,
- Udzielić pierwszej pomocy zgodnie z zasadami.

5. Podejrzenia, że uczeń bierze narkotyki:

- Poinformować o swoich spostrzeżeniach pedagoga szkolnego i dyrektora,
- Poprosić (telefonicznie bądź listownie) rodziców o natychmiastowy kontakt ze szkołą,
- Umówić spotkanie „trójkąta” (rodzic+wychowawca+pedagog), zlecić wykonanie badań i przedstawienie ich wyników w szkole,
- Nie być pobłażliwym, ale zachować dyskrecję (w stosunku do innych uczniów).

XIII. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH.

NAZWA INSTYTUCJI	TELEFON
1. PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA ul. Drzewna 13, Zielona Góra	68 324-16-95
2. TERENOWY KOMITET PRAW DZIECKA ul. Piaskowa 9e, Zielona Góra	68 324-49-00
3. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ ul. Anieli Krzywoń 2, Zielona Góra	68 475-56-55
4. KOMENDA MIEJSKIEJ POLICJI ul. Partyzantów 40, Zielona Góra	997 68 476-19-00
5. POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA ul. Jasna 10, Zielona Góra	68 325-46-71
6. BIURO PEŁNOMOCNIKA DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ul. Dworcowa 31, Zielona Góra	68 327-05-18
7. PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO ul. Zamenhofa 27, Zielona Góra	68 327-14-63
8. SĄD REJONOWY WYDZIAŁ NIELETNICH Pl. Słowiański 2, Zielona Góra	68 322-03-18

XIV. WYKAZ PLACÓWEK UDZIELAJĄCYCH POMOCY OSOBOM Z PROBLEMEM NARKOTYKOWYM.

NAZWA PLACÓWKI	DANE PLACÓWKI	GODZINY PRACY I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
Ośrodek dla Osób Uzależnionych w Nowym Dworcu Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii w Zielonej Górze ul. Jelenia 1a, Zielona Góra	68 381-10-91 68 453-20-00	Oferuje wsparcie uzależnionemu i jego rodzinie, jak również pomoc w leczeniu
Narkotyki. Narkomania. Ogólnopolski Telefon Zaufania.	0-801-199-990	Czynny codziennie od godz. 16.00 do godz. 21.00. Oferuje profesjonalną pomoc w zakresie informacji, porad, wsparcia psychologicznego dla: osób uzależnionych, rodziców, nauczycieli, wychowawców, pedagogów.
Pogotowie Makowe Bezpłatna linia	0-800-12-03-59	Przeznaczony dla osób uzależnionych i ich rodzin szukających pomocy
Punkt Konsultacyjny „MONAR” Warszawa, ul. Hoża 57	tel. (0-22) 635-95-09	Czynny od godz. 7.00 do godz. 24.00. Poradnictwo dla osób uzależnionych i ich rodzin. Możliwość wykonania testu na obecność narkotyku w organizmie.

XV. EWALUACJA PROGRAMU.

Cel ogólny ewaluacji:

Podniesienie efektywności pracy szkoły.

Cel szczegółowy:

Wprowadzenie zmian do kolejnych edycji działań na podstawie wniosków z ewaluacji.

Obiekt ewaluacji	Pytania kluczowe	Kryteria ewaluacji	Metody	Próba	Monitorowanie	Raport
Funkcjonowanie programu profilaktyki.	*Czy program profilaktyki uwzględnia przepisy prawa oświatowego?	Zgodność z obowiązującymi przepisami.	Analiza dokumentów	Wszyscy uczniowie i uczestnicy programu Uczniowie, nauczyciele, rodzice	Wicedyrektor	Raport do wiadomości Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców oraz Samorządu Szkolnego, sporządzony przez wicedyrektora
	*Jaka jest znajomość programu profilaktyki?	Znajomość programu profilaktyki.	Ankieta		Wicedyrektor	
	* Czy główne założenia programu są akceptowane przez wszystkich zainteresowanych uczniów, nauczycieli i rodziców?	Realizacja założonych w programie celów.	Ankieta		Wicedyrektor	
	*Czy i w jaki sposób są realizowane założone w programie cele?	Adekwatność założeń programu do potrzeb i oczekiwań.	Obserwacja, analiza dokumentów		Wicedyrektor	
	*W jaki sposób program wpływa na rozwój ucznia w sferze psychofizycznej i aksjologicznej?		Obserwacja, wywiad		Wszyscy nauczyciele i wychowawcy	Wicedyrektor

	* Czy uczniowie mają podstawową wiedzę dotyczącą skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających?	Posiadanie przez uczniów wiedzy dotyczącej skutków palenia tytoniu, picia alkoholu i używania innych środków odurzających.	Ankieta	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy	
	*Czy uczniowie potrafią powstrzymać się od używania w/w środków? Jeśli zaś wcześniej systematycznie ich używali, to czy teraz używają ich mniej?	Nabycie prawidłowych postaw wobec używania środków odurzających.	Obserwacja, ankieta	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy, wszyscy pracownicy szkoły	
	*Czy uczniowie mają konstruktywne sposoby wyrażania emocji i uczuć?	Stosowanie przez uczniów konstruktywnych sposobów wyrażania emocji i uczuć.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy nauczyciele	
	*Czy uczniowie mają wykształconą postawę akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań ludzi?	Posiadanie przez uczniów postawy akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.	Wywiad, obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy nauczyciele	
	* Czy uczniowie mają wykształcone postawy szacunku dla mienia własnego, cudzego i społecznego?	Szanowanie przez uczniów mienia własnego, cudzego i społecznego.	Obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły	
	*Czy poprawiła się frekwencja uczniów w szkole?	Wyższa frekwencja na zajęciach lekcyjnych.	Obliczanie frekwencji	Wszyscy uczniowie	Wychowawcy klas	Wicedyrektor

	*Czy uczniowie nie używają wulgaryzmów bądź używają ich mniej?	Posługiwanie się przez młodzież poprawną polszczyzną.	i Obserwacja	Wszyscy uczniowie	Wszyscy nauczyciele i pracownicy szkoły	
	*Czy uczniowie mają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań?	Uczniowie posiadają wiedzę na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań	Rozmowa	Uczniowie klas maturalnych	Pedagog szkolny	